بررسی ارتباط بین درد و تغییرات پرتونگاری در بیماران مبتلا به درد مفصل کشککی ـ رانی در سنین ۴۰-۱۵ سال

*دکتر عباس مدنی I

دکتر محمدجواد ریحانی II

چکیده

زمینه و هدف: توجه روزافزونی به نقش حرکت غیرطبیعی کشکک در شیار فمورال، به عنوان علت درد قدام زانو، معطوف شده است. بیمارانی که در آنها علت مشخصی بدست نمی‌آید، در گروه سندرم درد پاتلوفمورال قرار می‌گیرند. این مطالعه ارتباط بین درد و تغییرات پرتونگاری در بیماران مبتلا به درد مفصل کشککی ـ رانی را مورد بررسی قرار داد.

روش بررسی: در یک مطالعه همگروهی(Cohort study)، ٦٤ زانو مشتمل بر ٤٦ بیمار(١٨ مرد و ٢٨ زن) با تشخیص درد پاتلوفمورال تحت یک دوره درمان فیزیوتراپی به مدت ٦ هفته قرار گرفتند. مدت درد، شدت درد، کیفیت درد و رادیوگرافی‌های آگزیال در زوایای ٢٠ و ٤٥ درجه، قبل و بعد از درمان ثبت گردیدند. پس از خاتمه درمان، اطلاعات بدست آمده با استفاده از شاخص مرکزی MODE و تست آماری Chi-square تحت آنالیز قرار گرفتند.

یافته‌ها: قبل از درمان، میانگین مدت درد، ٦/٥ ماه(SD=٤/٨)، میانگین شدت درد، ٥/٥(SD=١/٧)، میانگین زاویه Sulcus، ١٢٩ درجه(SD=٨) و میانگین زاویه Congruence، ١٤/٨- درجه(SD=١١) بود. در ٦ مورد، اندکس پاتلوفمورال بزرگ‌تر از ١/٦ بود. پس از درمان، میانگین شدت درد، ١/٤(SD=١/٥) بود، به عبارت دیگر ٢٢ مورد پس از درمان، عاری از درد شدند و شدت درد در ٢٨ مورد نیز پس از درمان در حد خفیف بود. فقط ٤ مورد تقریباً پاسخی به درمان نداده بودند. هیچ ارتباطی بین جنس و سن با شدت درد قبل از درمان و میزان پاسخ به درمان مشاهده نشد. رابطه منفی معنی‌داری بین میزان پاسخ به درمان و مدت درد وجود نداشت(P<٠/٠٠٠٥)، به این صورت که هر چه مدت درد کمتر بوده، میزان پاسخ به درمان بیش‌تر بوده است. میانگین زاویه Congruence از ١٤/٨- درجه(SD=١١) قبل از درمان، به ١٦/٦- درجه(SD=٨) بعد از درمان، کاهش پیدا کرد که نشان دهنده کاهش زاویه به میزان ١/٨ درجه می‌باشد(P=٠/٠٤١). فقط در ٦ مورد اندکس پاتلوفمورال بزرگ‌تر از ١/٦ بود که بعد از درمان، به ٤ مورد تقلیل یافت. هیچ ارتباطی بین شدت درد و میزان پاسخ به درمان با تظاهرات پرتونگاری مشاهده نشد. ارتباط معنی‌داری بین میزان پاسخ به درمان و بروز تغییر در میانگین زاویه Congruence پس از درمان ملاحظه گردید. در زیر گروهی از بیماران که به درمان پاسخ داده بودند، میانگین زاویه Congruence به میزان ٢/٣ درجه کاهش نشان داد(P=٠/٠٢٨)، این میزان در زیر گروهی که به درمان پاسخ نداده بودند، ٠/٣٧٥ درجه بود که از نظر آماری قابل ملاحظه نیست(P=٠/٨٣).

نتیجه‌گیری: هیچ ارتباطی بین شدت درد و میزان پاسخ به درمان با تغییرات پرتونگاری مشاهده نشد. رابطه معنی‌داری بین میزان پاسخ به درمان و بروز تغییر در میانگین زاویه Congruence پس از درمان مشاهده شد. پس از شروع علایم، هر چه درمان زودتر شروع گردد، میزان پاسخ به درمان بهتر خواهد بود.

کلیدواژه‌ها: ١ – راستای کشکک ٢ – پرتونگاری زانو ٣ – فیزیوتراپی

تاریخ دریافت: ٨٥/٥/٢٣، تاریخ پذیرش: ٨٥/١٠/٢٠

I) استادیار و متخصص جراحی استخوان و مفاصل، بیمارستان فیروزگر، میدان ولی‌عصر، خیابان ولدی، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی ـ درمانی ایران، تهران، ایران(*مؤلف مسؤول).

II) دستیار جراحی استخوان و مفاصل، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی ـ درمانی ایران، تهران، ایران.